

ПАМ'ЯТІ КОЛЕГІ

Світлої пам'яті Скідіна Олега Леонідовича (1957–2011)

4 липня 2011 після важкої, нетривалої хвороби раптово пішов з життя Олег Леонідович Скідін — знаний український соціолог, наукові інтереси якого були пов'язані з технологічними проблемами управління у сфері освіти.

Мабуть, не всім нам дано залишити по собі світлу пам'ять. І це вдається лише тим, хто спромігся розкрити себе і дав можливість іншим розкрити свій потенціал. Олег Леонідович був людиною команди, лідером-атрактором, скориставшись мовою синергетики. Йому вдавалося так добирати людей для будь-якої справи (чи то новий навчальний заклад, спецрада із захисту дисертацій, редколегія збірника наукових праць або команди яхтсменів для тривалого походу, який він очолював), що унікальність і взаємодоповняльність кожного члена команди вмикали самоорганізаційні механізми. Саме вони, з одного боку, забезпечували високу результативність усього того, чим займався Олег Леонідович, а з іншого — створювали той психологічний клімат, що надавав роботі в такій команді комфортності й особистісної привабливості. У такій команді передусім розкривалася і реалізовувалася індивідуальність і неповторність кожного, що створювало відчуття особистої запитуваності, необхідності — найліпшого мотиватора для будь-якої діяльності.

Усе, за що він брався, він робив сумлінно і чесно.

Соціальні технології управління в системі освіти цікавили його і як ученого, і як організатора. Усе його життя було пов'язане із системою вищої освіти. Після закінчення з відзнакою історичного факультету Запорізького державного інституту 1983 року він пройшов шлях від викладача до проректора спершу Запорізького державного, а потім і Приватного класичного університетів.

Доля дала йому шанс у реальному житті перевірити свої наукові ідеї на прикладі навчального закладу в одному з центрів атомної енергетики — Енергодарі. Вищі навчальні заклади в малих містах, насичених спеціалістами високої кваліфікації, — найменш розроблений напрям у системі освіти в Україні. Багаторічний закордонний досвід розбудови університетських кампусів у таких містах поки що недостатньо вивчений і практично не застосовується в нашій країні. Нам куди звичніше збільшувати кількість ВНЗ у столиці й великих обласних центрах. Олег Леонідович зробив усе, щоби його інститут (Енергодарський інститут державного і муніципального управління ім. Р.Г.Хеноха) відповідав усім вимогам ліцензування й акредитації: і за викладацьким складом (не так через залучення спеціалістів з інших міст, як за рахунок активної допомоги молоді у захисті кандидатських і докторських дисертацій за всіма спеціальностями), і за обладнаністю аудиторій і бібліотеки, котру (зокрема й в електронному вигляді) він дбайливо особисто комплектував, і за організацією харчування студентів та їхнього дозвілля тощо.

Усі, хто там бував, не могли не помітити технологічності й системності у розв'язанні всіх завдань, що стояли перед цим інститутом. Сміслова складова в його підході була пов'язана з духовними і моральними цінностями. У наш непростий час він розпочав з увіковічення пам'яті засновника міста Енергодара, встановив біля входу до свого інституту погруддя Р.Г.Хеноха. Він підібрав людей із таким особистим потенціалом і таких самодостатніх, що, власне кажучи, колектив співробітників став колективом однодумців.

Його інтерес до соціальних технологій дістав відображення не лише в докторській дисертації, в особистих монографіях, а й у створенні умов для об'єднання всіх тих, хто, подібно до нього, захоплений технологічними феноменами.

У 1998 році, об'єднавши зусилля соціологів Запоріжжя, Києва та Одеси, О.Л.Скідін заснував, ставши його головним редактором, Міжнародний міжвузівський збірник наукових праць “Соціальні технології: актуальні проблеми теорії і практики” — фахове видання із соціології та філософії, що входило до переліку ВАК України. 2011-го з його ініціативи підготовлений спеціальний, ювілейний 50-й випуск цього збірника, в якому було опубліковано праці багатьох провідних соціологів України.

У 2004 році з його ініціативи створено спеціалізовану раду із захисту дисертацій, яку він очолив і яка об'єднала спеціалістів практично всіх соціологічних центрів України, що дістало відображення і в складі ради, і в складі тих, хто захищав свої дисертації. О.Л.Скідіну вдалося створити в раді атмосферу професійної співпраці, завдяки чому рада була привабливою для спеціалістів не тільки Півдня України, а й практично з усіх регіонів, включно із Прикарпаттям і Закарпаттям. Якби не була перервана поширена в

Російській імперії до Жовтневої революції традиція оприлюднювати стенограми дискусій під час захисту дисертацій, тексти більшості стенограм ради незаперечно мали б самостійне наукове значення. Олегові Леонідовичу вдавалося створювати таку атмосферу, коли кожен член ради й учасник дискусії практично створював науковий текст, в якому крім розгляду переваг і вад обговорюваної дисертації подавалися оригінальні ідеї, зміцнювалися і розвивалися зв'язки між регіональними науковими школами.

О.Л.Скідін був визнаним спеціалістом у царині управління і соціальних технологій. Він був Дійсним членом Академії соціальних технологій і муніципального управління (Росія), членом-кореспондентом Академії політичних наук (Україна). Йому належать кілька монографій, у тому числі “Управління освітою: теоретико-методологічний аналіз соціальних технологій” (2000), “Соціологічна діагностика в освітньому менеджменті: нарис теорії та практики” (2002), “Теоретичні засади соціологічної рефлексії адаптаційних процесів у засобах масової інформації” (2010); а також підручники і навчальні посібники “Основи використання соціальних технологій в управлінні вищими навчальними закладами” (2003), “Соціологія організацій” (2007), “Соціологія освіти” у 2-х кн. (2008; 2009).

Він встиг підготувати п'ятьох кандидатів і одного доктора соціологічних наук. Олег Леонідович привів у соціологію багатьох людей, у тому числі свого сина, який захистив кандидатську дисертацію із соціології. Він був Учителем — людиною, закоханою в соціологію і відданою їй. Кожен, кого доля зводила з Олегом Леонідовичем, якщо не ставав соціологом за професією, то ставав таким у душі.

Олег Леонідович умів дружити. Він відчував і розумів людей, їхній стан. Він підставляв плече в потрібну хвилину, природно і не очікуючи подяки. Він розв'язував проблеми друзів як свої особисті проблеми.

Пам'ять про Олега Леонідовича Скідіна залишиться в серцях усіх тих, хто збагатився неоціненним досвідом спілкування з мудрою і щирою людиною, ученим, в якого наукові інтереси відображали його життєве кредо й органічно вписувалися в його людське життя, котре виявилось надто коротким.

*ВАЛЕНТИНА ПОДШИВАЛКІНА,
доктор соціологічних наук,
завідувачка кафедри соціальної і прикладної психології
Одеського національного університету імені І.І.Мечникова*

*ДМИТРО ЯДРАНСЬКИЙ,
доктор соціологічних наук,
завідувач кафедри соціології та соціальної роботи
Національного технічного університету України
“Київський політехнічний інститут”*